

У воћњаку у марту – време је за прскање пре цветања

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 08.03.2024 *Брой:* 3/2024

Tokom prvih dana prve dekade marta, predviđene su temperature iznad klimatskih normi. Do kraja perioda, očekuje se pad temperatura na vrednosti bliske klimatskim normama.

Tokom druge i treće dekade marta, agrometeorološke uslove će odrediti dinamično vreme. U voćnim kulturama, primećuju se različite fenološke faze, od bubrenja i pucanja pupoljaka do ružičastog pupoljka i početka cvetanja kod ranocvetajućih vrsta – kajsije, breskve, badema. U martu, predviđene minimalne temperature do minus 5°C, u zavisnosti od trajanja izlaganja, predstavljaju rizik za napredne voćne kulture u fazama formiranja pupoljaka i cvetanja.

Padavine se očekuju krajem prve, sredinom druge dekade i krajem meseca, što će povećati rezerve vlage u zemljištu u jednometarskom sloju zemljišta.

Povoljniji uslovi za izvođenje predcvetnih zaštitnih prskanja u voćnjacima protiv rane smeđe truleži, rupičavosti lišća, kovrdžavosti lišća breskve i krastavosti kod jabučastih voćaka javiće se tokom prve polovine prve dekade, na početku i na kraju druge.

Agrotehničke aktivnosti

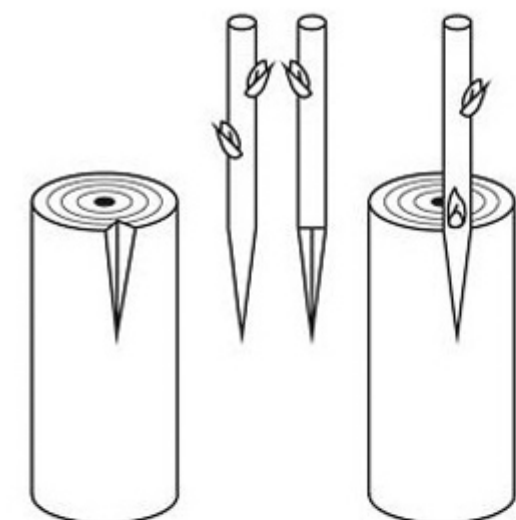
U rasadnicima voćaka

Setva u gredicama i sadnja podloga u rasadniku su završene. Matične zasade se sade najkasnije do kraja prve dekade. Dvogodišnje matične zasade se seku na patrljak – 3-4 cm iznad površine zemljišta.

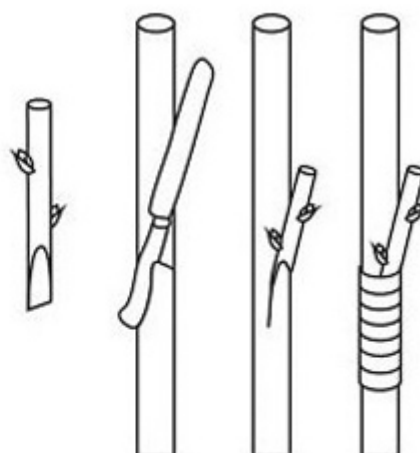
Gredice sa vrstama jabučastog voća, matične zasade i rasadnici druge godine se đubrevom sa 10-12 kg/da amonijum nitrata ili ekvivalentnom količinom (koja odgovara 10-12 kg/da amonijum nitrata) drugog azotnog đubriva.

Gredice se obrađuju kako bi se razbila korica na zemljištu, uništili korovi i ugradio azotno đubrivo.

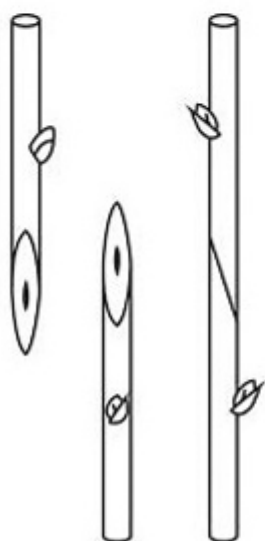
Ako je potrebno, vrši se proređivanje materijala za podloge. Biljke vrsta jabučastog voća ostavljaju se na rastojanju od 6-8 cm, a koštičavog voća – oko 4 cm jedna od druge.

1.

2.

3.

1. присаждане на кози
крак

2. присаждане на
страничен разрез

3. присаждане на
копулация

Nekalemljene podloge u rasadnicima se rekališu kalemovima. U praksi se rekališavanje najčešće vrši klinastim kalemljenjem, bočnim kalemljenjem ili kopulacijom.

U voćnjacima

Do pucanja pupoljaka, može se izvesti rezidba za proizvodnju i podmlađivanje vrsta jabučastog i koštičavog voća i za formiranje krošnje u mladim zasadima.

Sade se novi voćnjaci, a istovremeno se vrši i prva rezidba. Nastavlja se popunjavanje praznina od uginulih stabala u mladim zasadima.

Vrši se prva prihrana azotnim đubrivima. U mladim zasadima đubri se samo redovi stabala, a u starim zasadima – celi međuredni prostor. Đubrivo se rasipa po površini i ugradi plitkom obradom zemljišta. Potrebne količine đubriva određuju se prema rezultatima analize listova iz prethodne godine. Ako analiza nije dostupna, đubrenje se vrši sa 15-20 kg/da amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva.

Obezbeđuju se pčelinje zajednice za oprašivanje cvetova. Za 10 da, obezbeđuju se 3-4 dovoljno jake pčelinje zajednice. Najprikladnije je postaviti ih sa obe strane redova. Pčele postižu maksimalan kapacitet oprašivanja u sunčanim i mirnim danima sa temperaturama od 20 – 22 °C, kada se mogu kretati i do 3 km od košnice.

Preduzimaju se mere za zaštitu biljaka od kasnih mrazeva. Kontrolne mere se sastoje od grejanja, dimljenja i pokretanja vazduha, navodnjavanja prskalicama ili plavljenja, i hemijskih preparata. Grejanje vazduha postiže se

sagorevanjem goriva visoke energije – lož ulja, dizela, prirodnog gasa, starih automobilskih guma. Pale se jedan sat pre nego što temperatura padne na kritičnu tačku za biljke i vatra se održava jedan sat nakon izlaska sunca.

Za dimljenje se koriste posebne dimne bombe ili inertni materijali kao što su slama, piljevina, granje, treset.

Raspoređuju se u male gomile u redovima na 30-60 m jedna od druge i 5-6 m unutar reda. Potrebno je oko 100 kg zapaljivog materijala raspoređenog u 10 gomila po 1 da.

Kod navodnjavanja prskalicama koristi se svojstvo vode da oslobađa toplotu pri zamrzavanju, a kroz navodnjavanje zasada povećava se toplotna provodljivost i radijacija zemljišta, što rezultira porastom temperature vazduha za 2-3 °C.

Da bi se sprečila kristalizacija ćelijske vode u pupoljcima i zaštitila od temperatura ispod nule, mogu se koristiti preparati na bazi polimera i kopolimera kao što su Scudo Therm (1-2 l/100 l vode) ili drugi proizvodi.

Pukotine od mraza se tretiraju zakivanjem malim ekserima. Uzdužne pukotine od mraza premazuju se mastima za rane na drveću.

Ako je potrebno, navodnjavanje se vrši pre ili tokom cvetanja. Obično je potrebno kada je zima suva, a praćena je prolećem sa nedovoljnim padavinama.

Stara stabla i stabla sorti male vrednosti se rekališuju.

Skeletne grane se obično skraćuju neposredno iznad skeletnih grana drugog reda, a centralni izdanak – blago iznad nivoa skeletnih grana. Deblje skeletne grane se koriste za rekališavanje i skraćuju se u zavisnosti od njihovog položaja – donje se ostavljaju duže, a više – kraće. Veoma dobri rezultati se postižu kada se koristi klinasto kalemljenje.

U zasadima jagode

Popunjavanje novih mesta jagodom

Popunjavaju se prazna mesta u novim zasadima jagode i u zasadima u rodnoj dobi.

Đubrenje se vrši sa 10-12 kg/da amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva, nakon čega sledi okopavanje. U sušnim uslovima, vrši se navodnjavanje.

U grejanim staklenicima, kada plodovi počnu da sazrevaju, temperatura zemljišta se podiže na 15-18 °C, a temperatura vazduha – na 20-25 °C. Staklenice se provetravaju tokom toplijih sati dana. Da bi se obezbedilo dobro oprašivanje u staklenicama, unose se 2-3 pčelinje zajednice po 10 da.

U zasadima maline

Nastavlja se popunjavanje praznih mesta u zasadima.

Ako nisu sečene posle berbe, seku se i spaljuju loze koje su rodile prošle godine

U dvogodišnjim zasadima, svi slabi izdanci iz korena seku se pri zemlji, ostavljajući 2-3 najjača za formiranje žbunova.

U starijim zasadima, vrši se rezidba za skraćivanje. Takođe se proređuju i zamenski izdanci.

Zasadi se prihranjuju sa 10-12 kg/da amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva i okopavaju.

Ako đubrenje stajskim đubrivom i fosfornim i kalijumskim đubrivima nije izvršeno u jesen, vrši se sada. Primeri se 50-60 kg običnog superfosfata ili 25-30 kg dvostrukog superfosfata, 15-20 kg kalijum sulfata – ili ista količina drugih fosfornih i kalijumskih đubriva i 2-3 t dobro istrulelog stajskog đubriva po dekaru. Đubriva se zaoravaju, za šta je potrebna dublja obrada.

U sušnim uslovima, primenjuje se navodnjavanje.

U zasadima crne ribizle

Nastavlja se sadnja uskladištenih reznica crne ribizle u gredicu za ukorenjavanje.

Vrši se prihrana sa 10-12 kg/da amonijum nitrata ili istom količinom drugog azotnog đubriva i plitka obrada.

Gredice za ukorenjavanje iz prethodne godine se obrađuju.

U sušnim uslovima, vrši se navodnjavanje.

U zasadima sa drugim kulturama